

En effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificeringen

Stemmeaftale mellem

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet

Realiseringen af Klimalovens mål om 70 pct. drivhusgasreduktionen i 2030 og klimaneutralitet i 2050 vil medføre en omfattende elektrificering af det danske samfund, hvor vi kommer til at bruge markant mere strøm end i dag. Derudover betyder den gradvise omstilling fra centrale kraftværker til VE-anlæg baseret på sol og vind, at vores elproduktion både skal transporteres over længere afstande, og at energisystemet skal blive bedre til at udnytte sol- og vindenergien, når der er meget af den.

Parterne bag aftalen er derfor enige om, at realisering af 70 pct.-målsætningen understøttes med en tidssvarende og agil regulering af netvirksomhederne, der matcher de ændrede rammevilkår forbundet med elektrificeringen. Det skal ske med solide og ansvarlige rammer, der både stimulerer rettidige og effektive investeringer i takt med den grønne omstilling og tilskynder til at anvende fleksibilitet, når det er en effektiv løsning, og som forventes at kunne bidrage til lavere tariffer. Det beror på en fornuftig balance mellem investeringer i den grønne omstilling, fortsat høj leveringskvalitet og rimelige priser for forbrugerne.

Parterne er på baggrund af ovenstående enige om følgende:

1. *Fremtidssikret eldistributionsnet*

Reguleringen af netvirksomhederne skal være gearret til, at netvirksomhederne kan understøtte elektrificeringen ved at balancere mellem rettidige og effektive investeringer og omkostningseffektiv drift. Netvirksomhederne skal derfor have teknologineutrale rammer, så elektrificeringen kan håndteres på den mest omkostningseffektive måde, hvad enten der er tale om fleksibilitetsydelse eller netudbygning. Det skal forhindre, at omkostningerne ved at transportere strøm via elnettet stiger mere end nødvendigt, og forbrugerne skal derved sikres rimelige priser. Det skal samtidig sikre et elnet, der kan udnytte skalafordele forbundet med transport af stigende mængder elektricitet gennem nettet, således at det stigende elforbrug alt andet lige vil betyde en lavere enhedspris pr. kWh og trækker i retning af lavere tariffer. De eksisterende effektiviseringskrav i indtægtsrammereguleringen vil fortsat gælde.

For at reguleringen er parat til den øgede elektrificering er parterne enige om at justere den eksisterende regulering (såkaldte indtægtsrammer) på to punkter:

1) *Etablering af en ny automatisk indikator*

En automatisk indikator fungerer ved, at netvirksomhedernes forventede meromkostninger som følge af elektrificeringen 'automatisk' tillægges deres indtægtsrammer. Indikatoren skal alene håndtere netvirksomhedernes meromkostninger til den ændrede belastning i elnettet fra relativt homogene grupper, som teknisk er til at håndtere. I praksis vil det fx dække individuelle varmepumper og elbiler hos små forbrugere såsom husholdninger og mindre erhverv. Indikatoren skal være relateret til eksogene faktorer (altså ikke-påvirkelige for netvirksomheden), der i væsentlig grad og dokumenterbart påvirker netvirksomhedernes reelle omkostninger.

Aftaleparterne er enige om, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil udnytte sin eksisterende bemyndigelse til at fastsætte indikatoren, samt rammerne for, hvilke omkostninger der hører under hhv. indikatoren og ansøgningsbaserede tillæg, på baggrund af en indikatormodel, som ministeren vil anmode Forsyningstilsynet om at udvikle. Indikatoren vil skulle gælde fra 2024.

En indikatorløsning beror bl.a. på en række forudsætninger om fremtidens elforbrug, som er behæftet med usikkerhed. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt, at Forsyningstilsynet i tilstrækkelig tid inden overgangen til en ny reguleringsperiode foretager en evaluering af den automatiske indikator og indstiller eventuelle ændringer til ministeren, ligesom det vurderes hensigtsmæssigt, at ministeren vil anmode Forsyningstilsynet om en evaluering af indikatoren inden da, hvis analyseforudsætningerne ændrer sig afgørende i løbet af reguleringsperioden. Aftalekredsen vil i forbindelse med evalueringen blive orienteret om udviklingen.

Tilsvarende vil ministeren udnytte sin bemyndigelse til at anmode Forsyningstilsynet om ved overgangen til en ny reguleringsperiode at analysere og vurdere, hvorvidt netvirksomhederne måtte opleve strukturelt stigende investeringsomkostninger som følge af fx øget digitalisering og behov for voksende reinvesteringer, der ikke håndteres i den økonomiske regulering. Analysen skal være klar, så eventuelle behov for tillæg til indtægtsrammen ud over den automatiske indikator for elektrificeringen, kan implementeres i 2024. Aftalekredsen vil blive orienteret om analysen.

Ministeren vil inddrage branchen og andre interessenter i forbindelse med hhv. udviklingen og fastsættelse af indikatoren og analysen af strukturelt stigende investeringsomkostninger.

Som forudsætning for fastsættelse og anvendelse af indikatoren vil Forsyningstilsynet skulle sikres adgang til nødvendige data fra netvirksomhederne, herunder mhp. at minimere risikoen for overkompensation af netvirksomhederne på bekostning af elforbrugerne.

II) Etablering af et nyt ansøgningsbaseret tillæg

Merinvesteringer i elnettet som følge af elektrificeringen kan også skyldes større og mere uens forbrugere – fx store varmepumper, industrivirksomheder, PtX-anlæg mv. De skal håndteres via ansøgningsbaserede tillæg, hvor netvirksomhederne ansøger Forsyningstilsynet om at få dækket faktiske meromkostninger ifm. konkrete projekter. Det ansøgningsbaserede tillæg skal gælde fra 2024.

De eksisterende automatiske indikatorer og ansøgningsbaserede tillæg vil blive revideret mhp. at sikre, at der ikke sker dobbeltkompensation.

Ministeren skal forelægge den samlede løsning for indikator og ansøgningsbaserede tillæg til orientering for aftaleparterne i tilstrækkelig tid inden udstedelse af bekendtgørelsen.

2. Solide og ansvarlige rammer

Med den grønne omstilling og elektrificering bliver danskerne mere afhængige af grøn strøm. Den må ikke blive unødigt dyr, og det øger betydningen af effektive, solide og ansvarlige rammer i elsektoren.

Netvirksomhederne er naturlige monopoler, og der skal derfor være sikkerhed for, at beslutninger om netvirksomhedernes forhold alene træffes ud fra hensyn til netvirksomheden og forbrugerne med klar adskillelse til andre selskabsmæssigt forbundne kommercielle aktiviteter. En klar adskillelse mellem monopolaktiviteter og andre kommercielle aktiviteter vil bidrage til at sikre lige konkurrencevilkår og reducere omkostningerne i netvirksomhederne. Det vil understøtte lavest mulige forbrugerpriser for transporten af el i netvirksomhedernes distributionsnet samt på eldetailmarkedet. På baggrund af ovenstående er parterne enige om at gennemføre de tiltag, der fremgår af bilag 1 til aftaleteksten.

Netvirksomhederne skal ikke kunne hæve priserne for deres monopolydelser alene på grund af fusioner med andre netvirksomheder. Til gavn for forbrugerne tilpasses den økonomisk regulering derfor således, at fusioner fremadrettet ikke kan resultere i, at den samlede indtægtsramme for fusionerede netvirksomheder overstiger summen af netvirksomhedernes indtægtsrammer før fusionen.

3. Samfundsøkonomisk hensigtsmæssig leveringskvalitet

Der skal sikres en leveringskvalitet, der er samfundsøkonomisk hensigtsmæssig. Netvirksomhederne skal have robuste rammer, der giver incitament til at finde den rette balance mellem omkostninger ved at opretholde leveringskvaliteten og omkostninger for forbrugerne ved afbrud. Reguleringen skal derfor baseres på indikatoren ikke-leveret energi (ILE), og netvirksomhederne skal have et vedvarende incitament til at vælge den billigste løsning for samfundet. Det skal ske ved, at netvirksomhederne forholder sig til forbrugernes omkostninger ved afbrud. Tilpasningen til et mere samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt niveau sikres samtidig med, at der tages behørigt hensyn til både de forbrugere, der relativt set oplever den laveste leveringskvalitet, og øvrige forbrugere.

4. Datafrisættelse og digitalisering

Netvirksomhederne pålægges datafrisættelse af bl.a. forbrugs- og produktionsdata. Det skal sikre, at alle netvirksomheder – både store som små – frisætter deres data. Det vil give markedsaktører et mere effektivt og datadrevet grundlag for at udvikle elmarkedsprodukter, herunder fleksibilitetsprodukter, samt generelt understøtte aktivering af fleksibelt og intelligent forbrug hos husstande og virksomheder. Netvirksomhederne vil kunne opnå et tillæg til indtægtsrammerne som følge af initiativet.

Parterne er enige om, at det er vigtigt, at netvirksomhederne er underlagt rammevilkår, der til gavn for forbrugerne understøtter tilstrækkelig digitalisering i takt med den grønne omstilling af samfundet og den øgede elektrificering. På den baggrund igangsættes en analyse af digitaliseringen i elnettet, der forventes afsluttet i 2022.

5. Små netvirksomheder

Aftaleparterne noterer sig, at myndighederne skal have særlig fokus på de mindre netvirksomheders behov for vejledning, herunder i forbindelse med krav om indberetninger. Endvidere skal myndighederne i forbindelse med deres analysearbejde, udvikling og implementering af reguleringen fortsat sikre tilstrækkelig inddragelse af de mindre netvirksomheder.

6. Forsyningstilsynet

Klima-, energi- og forsyningsministeren anmoder Forsyningstilsynet om et årligt overblik over de økonomiske konsekvenser af Forsyningstilsynets tilsynsindsats for tarifniveauet samt den gavnlige effekt for forbrugerne.

Aftalens karakter og finansiering

Aftalen har karakter af en stemmeaftale, idet parterne forpligter sig til at stemme for de lovforslag, der udmønter aftalens indhold. Aftaleparterne står derfor frit, når den nødvendige lovgivning er vedtaget.

Stemmeaftalens tiltag om solide og ansvarlige rammer (ad. 2), samfundsøkonomisk hensigtsmæssig leveringskvalitet (ad. 3) og datafrisættelse (ad. 4) forventes samlet set at føre til lavere tariffer for den enkelte forbruger, sammenlignet med forventede tariffer under den eksisterende regulering. Tiltaget om et fremtidssikret eldistributionsnet (ad. 1) forventes isoleret set at betyde en marginal tariffstigning for den enkelte forbruger sammenlignet med forventede tariffer under den eksisterende regulering, men understøtter rettidig og effektive investeringer i eldistributionsnettet til gavn for den grønne omstilling og forsynings sikkerheden.

Aftaleparterne noterer sig, at aftalen medfører merudgifter for Energistyrelsen, der afholdes inden for eksisterende rammer, samt merudgifter for Forsyningstilsynet, der gebyrfinansieres, *jf. tabel 1*:

Tabel 1

Finansiering

Forsyningstilsynet

Mio. kr. (2021-pl)	2021	2022	2023	2024	VV
Nye rammer for et fremtidssikret eldistributionsnet	1,8	3,6	3,4	2,2	3,2
Solide og ansvarlig rammer	0,0	9,0	9,0	9,0	9,0
Ny regulering af leveringskvalitet	0,2	1,7	0,2	0,2	0,2
I alt	2,0	14,3	12,6	11,4	12,4

Anm; Omkostninger for Forsyningstilsynet vil skulle finansieres via Forsyningstilsynets gebyrramme til opkrævning af gebyrer fra de regulerede selskaber, der overvæltes på forbrugernes elregning.

Aftaleparterne noterer sig endvidere, at merudgifterne til Forsyningstilsynet, skal ses i sammenhæng med, at Forsyningstilsynet spiller en væsentlig rolle for at sikre en omkostningseffektiv grøn omstilling, herunder at forbrugerne ikke betaler mere end højst nødvendigt for eldistributionsydelse.

Parterne er derudover enige om, at aftalen indeholder en række konkrete løsninger, der skal understøtte et effektivt, fleksibelt energisystem. Parterne noterer sig desuden, at regeringen vil vende tilbage med en række initiativer og analyser, *jf. bilag 2 til aftaleteksten*.